

COMUNICACIÓ

Sr. Agustí Boadas i Llavat: *El mite de la universitat medieval*

El nom *universitat* prové del llatí que matemàticament s'expressa amb la paraula *univers* (conjunt de coses unides sota un mateix aspecte) i jurídicament designa un col·lectiu concret o gremi. Aquestes són les accepcions usades, almenys fins el 1221, quan apareix el terme destinat a definir el conjunt de professors, alumnes i oficines que formaven els estudis superiors a París, com si d'un gremi es tractés, mostrant la progressiva evolució de les escoles catedralícies i monàstiques vers la universitat o, més exactament, els estudis generals. Però la definició que *strictu senso* s'aplica a les universitats és "tot el saber per a tothom", indicant no només l'obertura intel·lectual, sinó a més física, i apareix com a tal a Oxford el 1252 i a París el 1261. El grau d'acceptació del terme en llenguatge ordinari —vull dir, en el llatí europeu estàndar— es pot apreciar per primera vegada al concili de Viena del Delfinat del 1312. De sempre, els científics i savis s'han agrupat en escoles i també apareixen "antiescoles"; també cal notar que la cultura floreix més en moments excedentaris de població, com al segle XIII i fins a la Pesta Negra del 1348. Quant al contingut, el fet que la universitat de París tingués la primacia, provocà que el saber acabés sotmetent-se a la forma parisenca de submissió a la teologia i que altres àmbits de coneixement, com la literatura o les arts i ciències "aplicades", fossin menystingudes. De l'ambigüitat originària del fet universitari i del seu posterior desenvolupament encara en som hereus a les darreries de mil·lenni.